

DOI: 10.58423/2786-6742/2025-9-297-305
УДК 657.1

Тетяна ПИСАРЕНКО

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк, Україна
ORCID ID: [0000-0001-5018-0546](https://orcid.org/0000-0001-5018-0546)
e-mail: gotogoth@gmail.com

ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. Облік розрахункових операцій є однією з найважливіших ділянок облікового процесу будь-якого підприємства, оскільки від своєчасності та повноти таких розрахунків залежать результати його господарської діяльності, показники фінансового стану та можливості для подальшого розвитку. Метою дослідження є висвітлення теоретичних аспектів обліку розрахункових операцій та аналітична оцінка облікової інформації для прийняття управлінських рішень. У роботі систематизовано підходи до визначення поняття «розрахункова операція». Описано процес накопичення облікової інформації про розрахункові операції у розрізі етапів: виникнення потреби у проведенні розрахункової операції; документування умов забезпечення потреб підприємства; забезпечення потреб і оформлення первинних документів; розрахунки з учасниками розрахункових операцій. Теоретичне обґрунтування обліку розрахункових операцій є визначальним при налагодженні аналітичного та синтетичного обліку розрахункових операцій, яке здійснюється через систематизацію різних учасників розрахункових операцій за економічно однорідними групами в системі рахунків та субрахунків бухгалтерського обліку. Аналітичний облік розрахункових операцій є основою для аналізу кожної розрахункової операції та прийняття управлінських рішень керівництвом підприємства. Запропоновано методику аналізу розрахунків з покупцями за товари, роботи, послуги з метою виявлення ненадійних та несумлінних учасників розрахункових операцій. За даними, отриманими в процесі запропонованих аналітичних процедур, управлінський персонал підприємства матиме змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення. Аналогічний аналіз можна здійснювати у розрізі інших розрахункових операцій підприємства. Сукупність аналітичних процедур щодо розрахункових операцій діючого підприємства дасть можливість відокремити ті розрахункові операції, які не принесуть економічної вигоди підприємству, або погашення зобов'язань по яких не очікується іншою стороною розрахункової операції. Ці висновки будуть підставою для коригування залишкових сум по аналітичних і синтетичних рахунках бухгалтерського обліку з метою забезпечення достовірності показників фінансової звітності підприємства.

Ключові слова: розрахункова операція, облік розрахункових операцій, аналіз розрахункових операцій.

JEL Classification: M 40, M 41

Absztrakt. Az elszámolási tranzakciók elszámolása minden vállalkozás számviteli folyamatának egyik legfontosabb része, mivel gazdasági tevékenységének eredményei, pénzügyi helyzetének mutatói

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

és további fejlődési lehetőségei az ilyen számítások időszerűségétől és teljességétől függenek. A tanulmány célja, hogy rávilágítson az elszámolási tranzakciók elszámolásának elméleti vonatkozásaira, valamint a számviteli információk elemző értékelésére a vezetői döntések meghozatalához. A munka a „elszámolási tranzakciók” fogalmának meghatározásához kapcsolódó megközelítéseket rendszerezi. Az elszámolási műveletekkel kapcsolatos számviteli információk felhalmozásának folyamata szakaszokban van leírva: az elszámolási művelet végrehajtásának szükségességének megjelenése; a vállalkozás igényeinek kielégítésére szolgáló feltételek dokumentálása; az igények kielégítése és az elsődleges dokumentumok elkészítése; elszámolások az elszámolási műveletek résztvevőivel. Az elszámolási tranzakciók elszámolásának elméleti megalapozottsága meghatározó az elszámolási műveletek analitikus és szintetikus elszámolásának kialakításában, amely az elszámolási műveletek különböző résztvevőinek gazdaságilag homogén csoportok szerinti rendszerezésén keresztül valósul meg a számviteli rendszerben és alszámlákban. Az elszámolási ügyletek analitikus elszámolása az alapja az egyes elszámolási tranzakciók elemzésének és a vállalat vezetése általi vezetői döntéshozatalnak. A vevőkkel történő áru-, munka- és szolgáltatáselszámolások elemzésére szolgáló módszertant javasolunk a megbízhatatlan és tisztességtelen elszámolási műveletekben részt vevők azonosítása érdekében. A javasolt elemzési eljárások során beszerzett adatok szerint a vállalkozás vezetői képesek lesznek megalapozott vezetői döntéseket hozni. Hasonló elemzés végezhető el a vállalkozás egyéb elszámolási műveleteivel kapcsolatban is. Egy működő vállalkozás elszámolási ügyleteire vonatkozó analitikai eljárások sora lehetővé teszi azon elszámolási tranzakciók elkülönítését, amelyek nem hoznak gazdasági hasznot a gazdálkodó számára, vagy olyan kötelezettségek visszafizetését, amelyek esetében az elszámolási ügylet másik felétől nem várható. Ezek a következtetések képezik majd az analitikai és szintetikus számviteli számlákon szereplő maradványösszegek kiigazításának alapját a vállalkozás pénzügyi beszámolási mutatóinak megbízhatóságának biztosítása érdekében.

Kulcsszavak: elszámolási tranzakció, elszámolási tranzakciók elszámolása, elszámolási tranzakciók elemzése.

Abstract. Accounting for settlement operations is one of the most important areas of the accounting process of any enterprise, since the results of its economic activity, financial condition indicators and opportunities for further development depend on the timeliness and completeness of such calculations. The purpose of the study is to highlight the theoretical aspects of accounting for settlement operations and analytical assessment of accounting information for making management decisions. The paper systematizes approaches to defining the concept of «settlement operation». The process of accumulating accounting information about settlement operations is described in terms of stages: the emergence of the need to conduct a settlement operation; documenting the conditions for meeting the needs of the enterprise; meeting the needs and drawing up primary documents; settlements with participants in settlement operations. The theoretical justification of accounting for settlement operations is decisive in establishing analytical and synthetic accounting for settlement operations, which is carried out through the systematization of various participants in settlement operations by economically homogeneous groups in the system of accounts and subaccounts of accounting. Analytical accounting of settlement operations is the basis for the analysis of each settlement operation and the adoption of management decisions by the management of the enterprise. A methodology for analysing settlements with buyers for goods, works, and services is proposed in order to identify unreliable and dishonest participants in settlement operations. According to the data obtained in the process of the proposed analytical procedures, the management personnel of the enterprise will be able to make informed management decisions. A similar analysis can be carried out in the context of other settlement operations of the enterprise. The set of analytical procedures for settlement operations of an operating enterprise will make it possible to separate those settlement operations that will not bring economic benefits to the enterprise, or repayment of obligations for which is not expected by the other party to the settlement operation. These conclusions will be the basis for adjusting the residual amounts on analytical and synthetic accounting accounts in order to ensure the reliability of the indicators of the enterprise's financial reporting.

Keywords: settlement operation, accounting of settlement operations, analysis of settlement operations.

Постановка проблеми. Будь-яка підприємницька структура існує завдяки різноманітним господарським операціям, зміст яких регламентується статутною діяльністю такої структури. Виробниче підприємство здійснює комплекс операцій, які в своїй сукупності мають призвести до виготовлення основної та допоміжної продукції. Торгівельне підприємство забезпечує безпосередні потреби споживачів товарних запасів. У сфері послуг виконуються господарські операції матеріального і нематеріального характеру, які задовольняють різноманітні потреби споживачів, зокрема в освіті, медицині, захисті прав і свобод громадян відповідно до гарантій Конституції України. За результатами здійснення господарських операцій часто виникає потреба провести розрахунки.

Облік розрахункових операцій є однією з найважливіших ділянок облікового процесу будь-якого підприємства, оскільки від своєчасності та повноти таких розрахунків залежать результати його господарської діяльності, показники фінансового стану та можливості для подальшого розвитку.

У науковій літературі питання обліку розрахункових операцій достатньо повно висвітлені. Але особливу увагу науковці приділяли методиці обліку окремих видів розрахункових операцій, а саме: розрахункам по оплаті праці [1, 2], готівковим і безготівковим розрахункам [3], розрахункам з постачальниками [4-7], іншим розрахункам. Разом з тим, важливо висвітлити економічний зміст і природу розрахункової операції та розглянути таку операцію, як об'єкт обліку та джерело аналітичної інформації для прийняття управлінського рішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти обліку розрахункових операцій висвітлені у численних працях вітчизняних науковців. Автори Бержанір І.А., Бержанір А.Л., Ящук Т.А. розкривають сутність поняття «розрахунки» і зазначають, що розрахунки – це «грошові відносини, що виникають між організаціями за товарними і нетоварними операціями» [8]. Автори Томчук В., Люлька А. зазначають, що розрахунок – це «погашення зобов'язань одного підприємства перед іншим..., який передбачає використання грошових коштів» [9]. Шот А.П., Братух Д.Є. визначають розрахунок, як «процес здійснення платежу та погашення зобов'язань» [10]. Автори Сисюк С., Білоус М. використовують термін «розрахункова операція». На їхню думку розрахунковими операціями «виступають взаємні розрахунки підприємств за товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги» [11]. Не зважаючи на значну кількість наукових публікацій щодо обліку окремих видів розрахункових операцій залишаються актуальними питаннями для висвітлення теоретичні аспекти обліку таких операцій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для налагодження обліку розрахункових операцій важливим є висвітлення економічної сутності та природи розрахункових операцій, виокремлення етапів

теоретичних підходів до обліку розрахункових операцій, представлення методики аналізу розрахункових операцій за результатами аналітичного обліку з метою управління розрахунковими операціями підприємства.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є висвітлення теоретичних аспектів обліку розрахункових операцій та аналітична оцінка облікової інформації для прийняття управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. В основі обліку розрахункових операцій будь-якого підприємства лежить теорія розрахункових операцій, яка передбачає висвітлення окремих питань:

- що таке розрахункова операція для підприємства;
- які види розрахункових операцій мають місце всередині підприємства;
- які види розрахункових операцій мають місце за межами підприємства.

Розрахункова операція є наслідком взаємодії двох і більше учасників узгодженої господарської операції. Звичайно, що одним з учасників такої господарської операції буде конкретне, базове для здійснення облікових процедур, підприємство. Всі розрахункові операції здійснюються на основі усної чи письмової домовленості і спрямовані на забезпечення потреб господарської діяльності (виробничої чи невиробничої) підприємства. У випадку задоволення потреб господарської діяльності базового підприємства здійснюється розрахунок між учасниками розрахункової операції.

Бачення науковців [8-11] повністю відповідає нормативному визначенню терміну «розрахункова операція», визначеному Законом України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», який зазначає: «Розрахункова операція – приймання від покупця готівкових коштів, платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування банківської платіжної картки – оформлення відповідного розрахункового документа щодо оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця» [12].

Отже, розрахункова операція – це грошова операція, яка здійснюється за результатами господарських відносин різних господарюючих суб'єктів.

Результатом будь-якої розрахункової операції є виникнення дебіторської або кредиторської заборгованості. Часовий фактор вимагає поділу дебіторської та кредиторської заборгованості на короткострокову (поточну) та довгострокову. Основними видами поточної дебіторської заборгованості промислового підприємства є заборгованість: покупців товарів (робіт, послуг), підзвітних осіб, за відшкодуванням матеріальних збитків, інша. Основними видами поточної кредиторської заборгованості промислового підприємства є заборгованість перед: постачальниками товарів (робіт, послуг), бюджетом та фондами соціального страхування, перед працівниками по оплаті праці, банками за кредитами, іншими організаціями та установами.

Об'єктами обліку розрахункових операцій виступає процес виникнення та погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Теорія обліку розрахункових операцій передбачає дослідження методики обліку у розрізі таких етапів: виникнення потреби у проведенні розрахункової операції; документування умов забезпечення потреб підприємства; забезпечення потреб і оформлення первинних документів; розрахунки з учасниками розрахункових операцій.

На першому етапі господарської діяльності виникає необхідність одного підприємства в послугах іншого. Це може бути потреба в сировині, оскільки попередні складські запаси вже закінчились. Ще однією з підстав здійснити господарську розрахункову операцію може послужити необхідність продати накопичені залишки готової продукції на складі підприємства. Отже, на будь-якому підприємстві має місце значна кількість різноманітних потреб.

Наступним кроком обліку розрахункових операцій є процес документування умов здійснення розрахункових операцій. Наприклад, умовою подальших взаємовідносин з постачальниками та покупцями товарів (робіт, послуг) є оформлення договорів, які визначатимуть юридичне обґрунтування розрахунків між суб'єктами господарювання.

Юридичне узгодження умов забезпечення господарських потреб дає можливість забезпечити потребу однієї із сторін розрахункових операцій і при цьому задокументувати факт здійснення розрахункової операції. Наприклад, надходження сировини від постачальників оформляється накладною, товарно-транспортною накладною. Прийняті підприємством первинні документи підлягають обробці та відображенню в обліку. Є певна кількість розрахункових операцій, які не передбачають документального оформлення. Мова йде про податкові платежі (наприклад, оподаткування заробітної плати), порядок розрахунків за якими регламентується Податковим кодексом України та іншими нормативними документами з питань оподаткування.

Завершальним етапом теорії обліку розрахункових операцій є розрахунки з учасниками цих операцій. На цьому етапі здійснюється перерахування безготівкових платежів або виплата готівкових коштів іншій стороні господарських відносин: за отримані товари (роботи, послуги), за податковими зобов'язаннями, за кредитними операціями, інші розрахунки. Також на цьому етапі відбувається отримання підприємством грошових коштів у готівковому та безготівковому форматі за реалізовані товари, роботи, послуги.

Теоретичне обґрунтування обліку розрахункових операцій є визначальним при налагодженні аналітичного та синтетичного обліку розрахункових операцій. Перед обліковцями постає завдання систематизувати різних учасників розрахункових операцій за економічно однорідними групами в системі рахунків бухгалтерського обліку відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку [13] та субрахунків відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [14]. Саме після такої систематизації налагоджується детальний аналітичний облік у розрізі кожного окремого учасника розрахункової операції, за кожним окремим договором або первинним документом.

Налагодження аналітичного та синтетичного обліку є доволі об'ємною обліковою роботою, яка потребує від обліковця уважності, теоретичних знань нормативного законодавства України з питань обліку, оподаткування. Саме тому часто весь обліковий процес розрахункових операцій здійснюється автоматизовано з використанням спеціалізованих облікових програм. Якщо ж підприємство через невеликі обсяги своєї діяльності відмовляється від витрачання коштів на закупівлю автоматизованих програм обробки облікової інформації, то можна скористатися безкоштовними програмами, наприклад електронними таблицями Excel.

Аналітичний облік розрахункових операцій є основою для аналізу кожної розрахункової операції та прийняття управлінських рішень керівництвом підприємства. Основними питаннями, які потребують відповідей за результатами аналізу розрахункових операцій є наступні: чи дотримуються учасники розрахункових операцій укладених договорів; які відхилення розрахунків за термінами; як вплинуло недотримання умов розрахунків на показники діяльності підприємства; чи мають місце сумнівні борги по розрахункових операціях; які кроки були здійсненні для усунення сумнівних боргів.

Аналіз покущів допоможе виділити ненадійних серед них і змушуватиме службу збуту здійснювати пошук інших учасників розрахункових операцій. У табл. 1 наведено аналітичну таблицю по розрахунках з покупцями, яку доцільно використовувати для аналізу розрахункових операцій.

Таблиця 1

Аналіз розрахунків з покупцями станом на 31 січня 2025 року

Постачальник	Документ		Терміни розрахунків, днів		Протерміновано, днів			Рейтинг	
	Номер	Дата	За договором	Фактично	1-15	16-31	31-...	у розрізі окремого договору	загальний за звітний місяць
ПрАТ «Х»	01/25	02.01.2025	12.01.2025	10.01.2025	-	-	-	1	
	07/25	06.01.2025	16.01.2025	09.01.2025	-	-	-	1	
	
За звітний місяць	X	X	X	X	X	X	X	X	1
ПрАТ «У»	09/25	07.01.2025	17.01.2025	20.01.2025	3	-	-	2	
	19/25	09.01.2025	19.01.2025	29.01.2025	10	-	-	2	
	
За звітний місяць	X	X	X	X	X	X	X	X	2
ПрАТ «К»	14/25	10.12.2024	20.12.2024	24.01.2025	-	-	35	4	
	27/25	14.12.2025	24.12.2024	31.01.2025	-	-	38	4	
	
За звітний місяць	X	X	X	X	X	X	X	X	4
...		

**Сформовано автором*

Рейтинги, застосовані в таблиці 1 базуються на встановлені протермінованих платежів покупців продукції підприємства. Перше місце в рейтингу присвоюється сумлінним покупцям, які вчасно розраховуються за продукцію. Відповідно 2, 3, 4 рейтингове місце призначається покупцям, які розраховуються із запізненнями на 1-15, 16-31, понад 31 днів. Наявність в таблиці постачальників з 4-м рейтинговим місцем вказує на ненадійність такого учасника розрахункової операції. Саме показники таблиці є беззаперечною підставою прийняти управлінське рішення щодо припинення постачання продукції таким суб'єктам господарювання. Також керівництво підприємства може й не припинити розрахункові операції з таким суб'єктом господарювання, враховуючи особливі стосунки, фінансове становище протилежної сторони, інші обставини.

Аналогічний аналіз можна здійснювати у розрізі інших розрахункових операцій підприємства. Сукупність аналітичних процедур щодо розрахункових операцій діючого підприємства дасть можливість відокремити ті розрахункові операції, які не принесуть економічної вигоди підприємству, або погашення зобов'язань по яких не очікується іншою стороною розрахункової операції. Ці висновки будуть підставою для коригування залишкових сум по аналітичних і синтетичних рахунках бухгалтерського обліку з метою забезпечення достовірності показників фінансової звітності підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, розкриття сутності і природи розрахункової операції, як об'єкта обліку, є важливою складовою налагодження якісного облікового процесу на підприємстві. Аналіз наукової літератури та нормативної бази дав можливість висвітлити економічний зміст та природу розрахункової операції. У дослідженні розрахункова операція розглядається, як операція, яка здійснюється за результатами господарських відносин різних господарюючих суб'єктів, що призводить до виникнення дебіторської або кредиторської заборгованості. Вивчення теоретичних аспектів обліку розрахункових послужило базою для виділення окремих етапів обліку розрахункових операцій. Виділення етапів обліку розрахункових операцій дає можливість систематизувати облікові процедури на підприємстві та рівномірно розподілити облікові операції між учасниками облікового процесу. Обґрунтовано взаємозв'язок між теорією обліку розрахункових операцій та порядком здійснення аналітичного й синтетичного обліку розрахункових операцій. У дослідженні пропонується методика формування аналітичних таблиць для обліку, аналізу і контролю розрахункових операцій підприємства. Налагодження аналітичного обліку з різним ступенем деталізації забезпечить керівництво підприємства необхідною інформацією для прийняття своєчасних та об'єктивних управлінських рішень.

Метою подальших наукових досліджень є пошук різних методів обробки аналітичної інформації про розрахункові операції з метою розробки оптимальних моделей руху грошових коштів за видами діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Варламова І.С. Особливості організації обліку праці та розрахунків із заробітної плати. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2019. Вип. 1. С. 51-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2019_1_10 (дата звернення 10.01.2025 р.).
2. Павлова Г.Є. Нормативно-правові засади обліку та аналізу розрахунків за виплатами працівникам аграрної сфери. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 3(2). С. 216-222. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_3%282%29__33 (дата звернення 10.01.2025 р.).
3. Грилицька А.В. Особливості обліку та контролю готівкових і безготівкових розрахунків: теоретичний аспект. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 1. С. 245-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/схебу_2020_1_38 (дата звернення 10.01.2025 р.).
4. Оляднічук Н.В. Удосконалення обліку та аудиту розрахунків із постачальниками та підрядниками. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2021. URL: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2021-47-10> (дата звернення 10.01.2025 р.).
5. Проскуріна Н.М., Конєва, А.В. Електронна комерція: особливості системи бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*, (34). 2021. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-95> (дата звернення 10.01.2025 р.).
6. Руда Л.П., Причєпа І.В., Липецька О.Р. Організація обліку та методичні засади проведення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Економіка та суспільство*, (35). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-48> (дата звернення 10.01.2025 р.).
7. Майстер, Л., Гладій І., Откаленко О. Організація розрахунків з постачальниками. *Innovation in modern science*. 2023. URL: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-20-03-004> (дата звернення 10.01.2025 р.).
8. Бержанір І.А., Бержанір А.Л., Ящук Т.А. Економічна сутність зобов'язань і розрахунків підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 2 (19). С. 240-244. URL: http://www.pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/2_19_2020.pdf#page=240 (дата звернення 10.01.2025 р.).
9. Томчук В., Люлька А. Розрахункові операції підприємства як об'єкт бухгалтерського обліку. *Наука і техніка*. № 11(11). 2022. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-11\(11\)-73-84](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-11(11)-73-84) (дата звернення 10.01.2025 р.).
10. Шот А.П., Братух Д.Є. Місце і значення розрахункових операцій у забезпеченні стабільності фінансового стану підприємств України. *Молодий вчений*. 10 (110), 2022. С. 96-100. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-19> (дата звернення 10.01.2025 р.).
11. Сисюк С., Білоус М. Економічна суть розрахункових операцій в системі обліку, аналізу та контролю. *Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»*. 28 травня 2021 року, м. Тернопіль. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42593/1/%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%8E%D0%BA.pdf> (дата звернення 10.01.2025 р.).
12. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.95 р. № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 10.01.2025 р.).
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення 10.01.2025 р.).
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 10.01.2025 р.).

References

1. Varlamova I.S. Osoblyvosti orghanizaciji obliku praci ta rozrakhunkiv iz zarobitnoji platy. Visnyk Zaporizjkogho nacionaljnogho universytetu. Ekonomichni nauky. 2019. Vyp. 1. S. 51-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2019_1_10 [in Ukrainian].
2. Pavlova Gh.Je. Normatyvno-pravovi zasady obliku ta analizu rozrakhunkiv za vyplatamy pracivnykam aghrarnoji sfery. Problemy systemnogho pidkходу v ekonomici. 2019. Vyp. 3(2). S. 216-222. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_3%282%29__33 [in Ukrainian].
3. Ghrylicjka A.V. Osoblyvosti obliku ta kontrolju ghotivkovykh i bezghotivkovykh rozrakhunkiv: teoretychnyj aspekt. Skhidna Jevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnja. 2020. Vyp. 1. S. 245-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2020_1_38 [in Ukrainian].
4. Oljadnichuk N.V. Udoskonalennja obliku ta audytu rozrakhunkiv iz postachaljnokamy ta pidrjadnykamy. Naukovyj visnyk Mizhnarodnogho ghumanitarnogho universytetu. 2021. URL: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2021-47-10> [in Ukrainian].
5. Proskurina N.M., Konjeva, A.V. Elektronna komercija: osoblyvosti systemy bukhghaltersjkogho obliku. Ekonomika ta suspiljstvo, (34). 2021. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-95> [in Ukrainian].
6. Ruda L.P., Prychepa I.V., Lypecjkja O.R. Orghanizacija obliku ta metodychni zasady provedennja audytu rozrakhunkiv z postachaljnokamy ta pidrjadnykamy. Ekonomika ta suspiljstvo, (35). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-48> [in Ukrainian].
7. Majster, L., Gh ladyj Y., Otkalenko O. Orghanizacija rozrakhunkiv z postachaljnokamy. Innovation in modern science. 2023. URL: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-20-03-004> [in Ukrainian].
8. Berzhanir I.A., Berzhanir A.L., Jashhuk T.A. Ekonomichna sutnistj zobov'janzanj i rozrakhunkiv pidpryjemstva. Pryazovsjkyj ekonomichnyj visnyk. 2020. Vyp. 2 (19). S. 240-244. URL: http://www.pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/2_19_2020.pdf#page=240 [in Ukrainian].
9. Tomchuk V., Ljuljka A. Rozrakhunkovi operaciji pidpryjemstva jak ob'jekt bukhghaltersjkogho obliku. Nauka i tekhnika. # 11(11). 2022. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-11\(11\)-73-84](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-11(11)-73-84) [in Ukrainian].
10. Shot A.P., Bratukh D.Je. Miscje i znachennja rozrakhunkovykh operacij u zabezpechenni stabilnosti finansovogho stanu pidpryjemstv Ukrajiny. Molodyj vchenyj. 10 (110), 2022. S. 96-100. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-19> [in Ukrainian].
11. Sysjuk S., Bilous M. Ekonomichna sutj rozrakhunkovykh operacij v systemi obliku, analizu ta kontrolju. Materialy mizhnarodnoji naukovy-praktyčnoji Internet-konferenciji «Oblik, opodatkovannja i kontrolj: teorija ta metodologhija». 28 travnja 2021 roku, m. Ternopilj. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42593/1/%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%8E%D0%BA.pdf> [in Ukrainian].
12. Zakon Ukrajiny «Pro zastosuvannja rejestratoriv rozrakhunkovykh operacij u sferi torghivli, ghromadsjkogho kharchuvannja ta poslugh» vid 06.07.95 r. # 265/95-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
13. Plan rakhunkiv bukhghaltersjkogho obliku aktyviv, kapitalu, zobov'janzanj i ghospodarsjkykh operacij pidpryjemstv i orghanizacij, zatverdzhenyj nakazom MFU vid 30.11.1999 r. # 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> [in Ukrainian].
14. Instrukcija pro zastosuvannja Planu rakhunkiv bukhghaltersjkogho obliku aktyviv, kapitalu, zobov'janzanj i ghospodarsjkykh operacij pidpryjemstv i orghanizacij, zatverdzhena nakazom Ministerstva finansiv Ukrajiny vid 30.11.1999 r. # 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> [in Ukrainian].

<i>Отримано:</i>	16.04.2025	<i>Beérkezett:</i>	2025.04.16	<i>Received:</i>	16.04.2025
<i>Прийнято до друку:</i>	22.05.2025	<i>Elfogadva:</i>	2025.05.22	<i>Accepted:</i>	22.05.2025
<i>Опубліковано:</i>	25.06.2025	<i>Megjelent:</i>	2025.06.25	<i>Published:</i>	25.06.2025